

פרוטוקול מס' 22/ב,

מישיבת ועדת הפנים אשר התקיימה ביום ג' י"ט בסיון תשי"ג - 2.6.53 (בשעה 8.55)

נוכחים:

- ג. וות - יו"ר
- ע. אסף
- ד. בסמוני
- ד. הכהן
- מ. חזבי
- י. ישעיהו
- א. כהן
- א. כלפון
- א. פרי

חברים:

- א. חביבי
- ג. טועדי
- ג. פלש
- ס. פרלשטיין

מוזמנים:

- סר המסדה - ב.ט. שיסרית.
- סגן סר הדתות - ז. ורהפטיג.
- ד"ר ס.ז. כהנא - המנהל הכללי של משרד הדתות.
- סר שפיגל - המזכיר הכללי של משרד הדתות.

סדר-היום:

- א) סקירת סגן סר הדתות על משרד הדתות.
- ב) המסך הדיון בהופעת העתון 999, לאור הצורך בקיצוצים ובחסכון בפירוטמי הסמסלה.

היו"ר נ. חתן

אני פותח את הישיבה בהתאם למסמלתה של ועדת הפנים לשטוע סקירה על פעולות משרד הדתות חשבת, כפי בהזדמנות זו, שאיננו יכולים לעסוק בעניינינו הקטורים בטר הפנים, חסמע הוועדה את סקירת סגן סר הדתות. מבקש את סר ורהפטיג למסור את דבריו.

סגן סר הדתות - ז. ורהפטיג: התלבטתי בהעמדת הבעיות בפני ועדת הפנים של הכנסת, מאחר שזוהי הפעם הראשונה שטסרדנו טעמיד את בעיותינו ופעולותינו בפני ועדה זו. התלבטתי בעיקר בצורת מסירת הדברים בפני הוועדה מאחר שבעוד זמן קצר עומד אני למסור בפני מליאת הכנסת סקירה בקשר לדיון על התקציב לשנת הכספים

הבאה החלטתי, לכן, על-מנת לא לגזול זמן רב מדי, לא להיכנס לכל הפעולות והבעיות העומות בפני משרד הדתות, אלא להתרכז בעיקר בשורת הבעיות הקשורות בעניינים חוקתיים, ובכנסת - אמטור בעיקר את הצד התקציבי.

הזמנתי לכאן את המנהל הכללי של משרד הדתות - דוד ט.ז. כהנא ואת מר שפיגל - המזכיר הכללי. הם ישלימו כמובן, אחר-כך אם יהיה צורך בכך, את דברי בקשר לשאלות אשר יתעוררו.

י. יעיהו:
עד כמה טכור לי, הציעה הוועדה שהסקירה בעניני התקציב, אשר תימסר בכנסת, תובא קודם לכן בפני מליאת הוועדה על-מנת שחבריה יכנסו לעובי הבעיות בטלב קודם.

היו"ר נ. חת:
ברצוני להזכיר לחבר-הכנסת יעיהו, כי הוועדה בזמנו לא קיבלה את דעתי, שהיתה אמנם ברוח זו, והובעה מטעם לטמוע דו"ח או סקירה, על משרד הדתות כמחיר המשרדים הנמצאים, למעשה, בתחום סמכותה.

סגן טר הדתות - ז. ורהפטיג: אם כן, רבותי, לא קל לתפורס את האוזן, כפי שנאמר. הבעיות בהן עוסק משרד הדתות הן בעיות ספציפיות. ישנם אנשים שעניני דת מעניינים אותם מאד, ישנם אנשים שעניני דת מעניינים אותם פחות - לכן אסתדל למצוא את הדרך אשר מבחינה מסויימת תעניין את כולם.

משרד הדתות, כשלעצמו, הוא משרד קטן, המונה בערך כ-80 פקידים קבועים. יחד עם הזמניים מונה המשרד המרכזי, כולל את המחלקה בתל-אביב, כ-100 פקידים. גם מבחינה תקציבית קטן האחוז אף-על-פי שהבעיות הן בעיות די חשובות ומעניינות חלק גדול מן הציבור באופן חיוני מאד.

אתחיל בבעיות העיקריות, אשר עומדת בפני משרד הדתות כיום, בעיות שהן אקטואליות ביותר. המדינה התחילה לספק את הצרכים הדתיים התקציביים של הציבור - לא אכנס לפרטי התחייבות זו - והדבר נעשה בצנורות של המועצות הדתיות. משרד הדתות עובד בכל הארץ בצנורות אלו, אשר התרחבו מאד עם קום המדינה. סמכותה של המועצה הדתית, מבחינה חוקית, נעוצה בתקנות כנסת ישראל. לפני קום המדינה היה מטפרן מצומצם, היו רק מקומות ספורים בהן היתה קיימת מועצה דתית. כיום הורחב היקף פעולתן והן נמצאות בחלק גדול של הישוב. אם נסווה זאת מבחינה סטטיסטית נמצא, כי מיום יסוד המדינה היו רק 10 מועצות דתיות פעילות וכיום יש 193, מהן 19 במסגרת העיריות; 51 בטח שקיימות מועצות מקומיות; 95 בטח שקיימות מועצות אזוריות ו-28 במקומות שאין כלל רשות מקומית. הבסיס החוקי של המועצות הדתיות, כפי שהזכרתי, הוא הבסיס החוקי שהיה קיים בתקנות כנסת ישראל בפקודת העדות.

החידוש היחיד שנעשה עם קום המדינה הוא: חוק תקציבי הטירות הדתיים, אשר התקבל עוד בשנת 1949. חוק זה נתן סמכויות לטר הדתות לחדש את פני המועצות הדתיות הקיימות ולהתקין במקום שאינן קיימות. לעומת זאת, לא התקבל עד כה חוק בדבר קיום מועצות דתיות. משרד הדתות עיבד בשעתו הצעת חוק המועצות הדתיות אשר נמסרה לממשלה. הממשלה החלה את הדיון בחוק, אולם דחתה לפי טעה את המסך הדיון בו. היו כמובן חילוקי דעות ביחס לחוק זה בין משרד הדתות למשרד המשפטים, בדבר שתי ההצעות: חוק מסגרת למועצות דתיות יהודיות וחוק מסגרת למועצות דתיות לדתות אחרות. למעשה, יסודימיון רב בין שני החוקים פרט לאי-אלה שינויים קטנים. הבעיה המרכזית, שהתעוררה בענין ארגון המועצות הדתיות היתה במסגרת שני עקרונות: א) שיפול וסיפוק הצרכים הדתיים לכל דורס, ומאידך גיסא ב) הבטחת תוכן הדתי של המועצה הדתית התעוררה בעיה לגבי ארגון המועצה הדתית אשר למעשה מסמנת את כל הציבור - אם הוא רוצה בכך - אולם מאידך גיסא אין ליצור כלי אשר יוכל להרכיב את עצמו מבית בעיה זו התעוררה אף בזמן הוועד הלאומי: אין ליצור מועצה דתית, אשר תהיה

מורכבת כולה מאנשים בעלי יחס חיובי לדת, או אנשים דתיים, אשר משרתים את כל הציבור הרוצה בכך, ובשטחים מסויימים, אף את הציבור אשר אינו רוצה בכך. זאת היא הבעיה המרכזית אשר עומדת בפני משרד הדתות ביחס לארגון המועצות הדתיות. לפני קום המדינה, בתקופת כנסת ישראל, היתה המועצה הדתית מתארגנת מטפסר אנשים מסויימים, בלתי-קבוע, אשר נבחרו מתוך רשימת אנשים כפולה במספר. הרבנות הראשית. היתה מציעה לרשות המקומית רשימה הכוללת מטפסר אנשים כפול ומתוון ירשנה זו איטרה העיריה את המועצה הדתית, נוהג זה הבטיח מצד אחד את ההרכב הציבורי של המועצות הדתיות על-ידי-כך שאוטרן על-ידי מוסד נבחר, מצד שני הובטח הצד הדתי.

מאז קום המדינה נכנס גורם חדש, הוא משרד הדתות, אשר מטפל בהקמת המועצות הדתיות, ולמעשה נשמר הכלל הזה בתקונים קלים. משרד הדתות, אשר חוק תקציב הסיירות הדתיים מטמין אותן לאשר מועצות דתיות מטתדל להקים מועצות דתיות בכל מקום אשר אפשר להקימן, והוא מתחשב, כמובן, אף בצד הציבורי בכל מקום ומקום. הרכבת המועצות הדתיות כיום היא בעיקר פעולה אדמיניסטרטיבית אשר מבוססת על מסא ומתן יותר מאשר על בחירה חופשית. ישנן אף מקומות ש הרשות המקומית אינה מעוניינת כלל באיטור מועצות דתיות, בייחוד בולט הדבר במועצות אזוריות. בדרך כלל, כפי שאמרתי, הבחירה היא על בסיס מוייט בין שלושה גורמים: א) משרד הדתות; ב) הרבנות המקומית; ג) הרשות המקומית. מבחינה חוקית המלה האחרונה היא בידי משרד הדתות.

ברצוננו לקבוע מסגרת חוקית למועצות הדתיות והצענו הצעת חוק המועצות הדתיות. הצעה כמוייט הצעה שהמועצה הדתית תהיה נבחרת על-ידי היטוב - הצעה שהיא אינה מעשית, לדעתי, ואשר תגרום לבחירות כפולות-ברטויות המקומיות ולבחירת מועצה שתהיה בלתי דתית במקום שהיטוב אינו דתי ברובו. הצעה זו מנוגדת לעקרונות הדתיים ולכן מציע משרד הדתות ששלושת הגורמים הנזכר יקימו את המועצה הדתית בכל מקום ומקום. אשר לפרטי ההצעה - היא די מטובכת ולא אעמוד עליה ברובע זה.

א. כהן:

האם קיימת רבנות מקומית בכל מקום?
עד כמה שידוע לי, ישנן מועצות מקומיות

שטט לא קיים מוסד כזה.

סגן שר הדתות - ז. ורהפטיג: רבנות מקומית קיימת כמעט בכל מקום בארץ. בכל מקום שאין רבנות מקומית קיימת - בהתאם לתקנות כנסת ישראל - בא איטור מטעם הרבנות הראשית.

זאת היא פחות או יותר ההצעה. נוכל להיכנס להיכנס לפרטיה רק כשנדע טיט ארזן קטבת במטסלה להיכנס למדוכה זו.

בעיה שניה, כפי שאמרתי היא בעיית התקציב. מה הבסיס התקציבי של המועצות הדתיות? הבסיס התקציבי מתבטא בשלושה סעיפים: א) הכנסות; ב) הקצבות של הרשות המקומית; ג) הקצבות הממשלה (למשרד הדתות) חוק תקציב הסיירות הדתיים קבע את היחס להקצבות אלו שהן: 2/3 - הרשות המקומית ו-1/3 - תקציב המדינה (למשרד הדתות). החוק קובע שבמקומות מסויימים יהיה תקציב המדינה גבוה מטליט אם יט הסכמה על-בך בין שר הדתות ושר האוצר. כן קבע החוק, כי במקומות אשר יתעוררו תילוקי דעות בין הרשות המקומית והמועצה הדתית יכריעו שר הדתות ושר הפנים.

תקציב המועצות הדתיות הולך וגדל למעשה מבחינה אבסולוטית, אולם אינו גדל מבחינה יחסית. והנה מספרים:

בשנת 1949/50 היו 122 מועצות דתיות, ההוצאה למעשה היתה כ-387 אלף ל"י; בשנת 1950/51 היו 139 מועצות דתיות, ההוצאה היתה כ-569 אלף ל"י; בשנת 1951/52 היו 165 מועצות דתיות - ההוצאות כ-368 אלף ל"י; בשנת 1952/53 - 165 מועצות דתיות - ההוצאות 1,623,000 ל"י. היחס בין הוצאות המועצות הדתיות לתקציב הכולל של המדינה היו בשנת 1949/50 - 0,96%; בשנת 1950/51 - 1,0%; בשנת 1951/52 - 0,76%; בשנת 1952/53 - 0,96%.

אשר להכנסות: ההכנסות עלו מ-97,939 ל-301,296 בשנת 1949/50, כלומר עליה ב-300% שאינה ניתנת שווה להוצאות. ההכנסות הן בעיקר מטידור ביטוחים, תעודות, שחיטה וכו'. במקומות מסויימים ישנה הכנסה גם מהחברא קדישא. מטרת הדתות דאג לכך, שכל ההכנסות מהשירותים הדתיים ייקבעו באופן רשמי. לא היתה זו עבודה קלה לאתר, שבמסך דורות התגבשה גישה אחת, שחלק מהכנסות השירותים הדתיים הן הכנסות הרב אשר עליהן הוא חי. לפני קום המדינה לא קיבלו רוב הרבנים מסכורת, או שקיבלו מסכורת זעומה, כך שעיקר הכנסתם היתה על שירותים דתיים. עם קום המדינה, חל שינוי בטטה זה, נקבעו דרגות לרבנים, דרגות אשר היו במסגרת תקציבית. מטרת הדתות להם נגד הכנסות מחוץ למסגרת זו וברוב המקרים של המקרים הצליח בכך: כל ההכנסות נכללו בקופת המועצה הדתית אשר היתה אחראית אף לגבי ההוצאות. התיקון הזה לא עלה למטרד הדתות בקלות, ביחוד לגבי אותן ההכנסות שהיה להן אופי אישי. עד היום ישנם, פה ושם, חילוקי-דעות ובשנים שלוש מקומות לא הוקמה המועצה הדתית בגלל טאבק מסוג זה עם הרב המקומי. אנו מקווים שמצב זה ישתפר בעתיד הקרוב.

אנו נלחמים בעניין זה אף עם הציבור, אשר מציע במקרים רבים - בידעו שנקבעו תעריפים קבועים - תשלום נוסף עבור שמש בטעת חומה וכדומה. אין זה קל להוציא מנהג מהציבור ואנו נלחמים בכך.

א. כהן: האם מתחשב התעריף ביכולת?

סגן טר הדתות - ז. ורהפטיג: בוודאי. התעריף לניסואין, למשל, נקבע בהתאם למקום בו נערך הטכס. אם הטכס נערך במקום מפואר - התעריף גבוה. אם הטכס נערך במקום צנוע יותר - גם התעריף קטן יותר.

בטעה שאנו מדברים בהכנסות, רצתי להעיר, כי לולי היו בידינו אותן מקורות ההכנסה, שהיו לפני קום המדינה, היינו יכולים לכסות את ההוצאות כולן. למעשה, פחתו כיום ההכנסות בעיקר בטטה השחיטה, אשר היה מהווה את אחד המקורות העיקריים להכנסתנו. השחיטה כיום כמעט בטלה, משום כך מעטו אף ההכנסות ונוצר אותו הגרעון אשר מתכסה על-ידי תקציב המדינה.

ברצוני לנעת בטתי בקורות נוספות:
(א) היחס לבתי-הדין; (ב) החברא קדישא.

בבתי-דין נעטתה רפורמה אדמיניסטרטיבית גדולה במסך השנים הללו. בדרך-כלל, בגולה, ועד קום המדינה גם בארץ-ישראל, לא היתה הבחנה בין רבנות לדיינות וממילא נתרכזו כל הדברים הללו במועצה הדתית כאותו המוסד האדמיניסטרטיבי המנהל עניינים אלה. מטרת הדתות ראה צורך להבחין בין הרבנים המטמטים דק כדיינים לבין אותם הרבנים המתמצאים בענייני העיר הסוטפים כגון השגחה, כשרות וכו'. שינוי אדמיניסטרטיבי זה לא עלה לנו בקלות, אולם הצלחנו להעבירו בכל המדינה והקימונו רשת בתי-דין. דיינים אינם עוסקים בענייני העיר הסוטפים, פרט למקומות בהם יש בית-דין-שם ראש בית-הדין מטמט אף כרב ראשי של המקום. בתי-דין רבניים הוקמו בטבעה מקומות במדינה, לא בכל עיר, ותקציבם בלתי תלוי במועצות הדתיות. תקציב בית-הדין הרבני הוא על בסיס שווה לתקציב כל בית-דין אחר - המסתלם מתקציב המדינה. הדיין אינו קסור למקום אחד בדרך כלל, מאחר שהמדיינים באים מהסביבה כולה, ההכנסות וההוצאות הן לא של המקום בלבד. אשר מטמט חלק גדול של הארץ. אף בכירת הדיין אינה לוקלית, טאותה סיבה, וחוק גובר מינוי דיינים עומד עתה בדיון בפני המטלה.

אכנס לבעיה התקציבית של בתי-הדין מבלי למסור כספדים. אחר ההכנסות מבתי הדין גדול הרבה יותר מכל השירותים הדתיים האחרים. כיום עלה התעריף וכתוצאה מכך בית-הדין הוא כמעט חי הנוטא את עצמו, ובתקציב המדינה מופיעות ההכנסות וההוצאות.

חברא קדישא היא שאלה אשר לא מצאה עדיין את פתרונה מאז קום המדינה, לא מצאה את פתרונה המלא אלא פתרון חלקי גרידא. מטרה הדתות נגס לריכוז התומר ולהכנתו. כיום פועלות במדינה ב-20 מקומות יטוב טרכזיים 28 וברות קדישא עצמאיות, אוד טקלימות את ירותי הקבורה. ב-26 מקומות יטוב טרכזיים - לגומת זאת - הצלחנו להעביר שירות זה למסגרתנו.

שאלה: כמה בתי-קברות בארץ?

סגן טר הדתות - ז. ורהפטיג: בארץ 130 בתי-קברות רטומים. אלה הם בתי-קברות יהודיים, טאינם כוללים את בתי-הקברות הצבאיים, ובהם לא אגע, הם פרסה לתוד. במה שנוגע לעדות האחרות - אגע אחר-כך.

אנו חושבים טאם נצליח להכניס את כל חברות הקדישא למסגרת המועצות הדתיות נפתור את הבעיה. המועצה הדתית, היא מוסד ציבורי, תקציבה אף הוא תקציב ציבורי הבנוי מהכנסות והוצאות אשר מתאטרות על-ידי הרשות המקומית ובמקרה של חילוקי דעות עוברת ההכרעה למטרד הדתות ומטרד הפנים; כלומר, ניתנת גוטפנקא ממטלתית, התקציב עובר, איפוא, למעשה, שלוש מסגרות. הוא עומד תחת ביקורת של הרשות המקומית, מטרד הדתות ומבקר המדינה, הוא מהווה תקציב פומבי, גלוי, על-כן, ברגע שנצליח להכניס את עניני הקבורה למסגרת המועצות הדתיות, יהיו התעדיפים קבועים. (א. כהן: כיום יש בורסה בטוח הקבורה.) לצערנו הרב קיים כיום מצב של בורסה בטוח זה ואני חושב, כי ההסדר עלול לארוך עוד זמן רב. במקומות היטוב החדשים המצב קל יותר טטום שלא הסתרסה מסורת מסויימת.

מהו הקוטי בו אנו תקלים בהכללת החברא קדישא במסגרת המועצות הדתיות? הקוטי נובע בעיקר מבחינה תקציבית, החזקת בתי הקברות דורטים תקציבים גדולים מאד. אין בידי נתונים ברגע זה, אני מקווה, כי עד טאמטור את סקירת ביפני מליאת הכנסת אוכל למטרס לוועדה. לפי היטוב פרלימינרי, לו הייט רוצים לכלול את כל עניני הקבורה ולהחזיק את בתי-הקברות בכל הארץ במסגרת התקציבה של המדינה, ביז באופן יסיר ובין על-ידי הרטויות המקומיות, זה עלול לעלות טני מיליון וחצי עד שלוש מיליון לירות. זו אחת הסיבות שהמועצות הדתיות, הרטויות המקומיות ואף המדינה אינן ממהרות לכלול מוסדות אלו בתקציב המדינה. טטאלו, בוודאי, בכמה עולה לצבא להחזיק את בתי הקברות ומי מכסה את ההוצאות - היום מכסה זאת הצבור הוא מכסה זאת במחירים גבוהים בבחינת אותה בורסה שהזכיר חבר-הכנסת|כהן. כטויט בנוי חלק גדול מן השירות על התנדבות, אלה הם בעיקר אנטיס דתיים טזוהי טצווה גדולה להם. יטנם בחברא קדישא אף אנטיס בלתי-דתיים, יטנם בינינו חברי חברא קדישא ז. נטיא המדינה טר יצחק בן-צבי, למטל, חבה"כ כלפון, ועוד. לחברא קדישה אף הכנסות, הכנסות די גדולות מבחירת המקומות לקבורה. יטנם מקומות מיוחסים יותר, יטנם מיוחסים פחות, יטנן חלקות אשר מיועדות למטפות, לידידים וכז. אנטיס המעוניינים בטך מכניטים טכומים גדולים מאד ובטכומים אלה מתחזקה החברא קדישא את בית-הקברות, מייפה אותו וכן מטלמת בעד מטים אשר נעזבים במקומות טונים וכדומה. אביא לדוגמא את החברא קדישא בתל-אביב. טם הכנסותיה גדולות ואף הסידורים יפים מאד. את החלק הארי של הכנסות הם מקבלים ממצבות, לפי ערך המצבה נקבע גובה התשלום.

י. ישעיהו: האם יש ביקורת על ספר החשבונות של חברא קדישא?

סגן טר הדתות - ז. ורהפטיג: ברוב המקומות אין ביקורת, אולם מטרה הדתות מטתדל לכלול אותן תחת פיכות גם טרם נכללו במועצות הדתיות. במקרים רבים הצלחנו בזה, למרות העובדה שזה פרוצס איטי אשר יש לקרות טבעוד טנה טנתיים יטתדר. בינתיים רטום הרכוס על טם החברה הציבורית וחברא קדישא; בחיפה, למטל, רטום הרכוס על-טם ועד הקהילה, ובמקומות אחרים הוא רטום בצורת טונות.

אשר לבית-הקברות בירושלים, היתה תכנית

מסוימת לקחת את כל בתי-הקברות לפיקוח משרד הדתות, אולם הפחד מפני הגרעון הגדול עדיין מעכב זאת. אני טבור שכאשר ירוכז הפיקוח תפוג במקצת גם ירוח ההתנזרות וההוצאות תהיינה גדולות יותר, מאחר שקברות היא אחת העבודות שאין רציף אחריה.

אנו נתקלים בקשיים תקציביים: ישנם במדינה

מקרים סוציאליים רבים, בעיקר מהעליה החדשה, אשר מקרי תמותה רבים אינם מסתייכים לאותו אזור, לאותה עיר או לאותו ישוב. ישנם מקרים רבים שמספחה סכניסה לבית חולים סת - ובזרחת. היו מקרים שמתים היו מונחים שמונה ימים, איט לא בא לקברם - אינני יודע אם זה מסיבות עניות או חוסר-אחריות, על-כל-פנים, ישנם מאות מקרים כאלה במסך השנה והגיעו הדברים עד כדי כך שמסעברת זרנוגה הביאו סת לרחובות, חברא קדישא לא רצתה לקברו עד שתקבל אישור קבורה, ומאחר שלא קיבלו, הלכו האנשים עם הזמת ברחובות העיר. עד כדי כך הגיעו הדברים. תל-אביב העיר, קבורת, למשל, את ענייה ומכסה את ההוצאות מתוך הכנסות עשיריה, כן הדבר לגבי חיפה; אולם מקומות שאין בהם בכלל הרבה מקרי מוות, מקומות שאין בהם תושבים עשירים, ומקומות ישוב חדשים אינם יכולים לכסות את הוצאות הקבורה בשעה שאדמה לקבורה אינם מקבלים חינם, גם האפורמוס לנכסי נפקדים מסרב לתת אדמה ללא תשלום, וכשמקבלים כבר אדמה ישנן הוצאות גדירה שעולות היום לעשרות אלפים לירות. בתנאים אלה אין החברא קדישא במקומות קטנים ובמקומות עניים יכולה לכסות את הוצאותיה והיא מסרבת לקבור מתים שהובאו ממקום זר, או שנעזבו.

משרד הדתות, ברצון או שלו ברצון נכנס

לבעיה זו ועשה לפני יותר משנתיים הסכם עם משרד הסעד. ההסכם היה, כי משרד הדתות ומשרד הסעד יכסו חצי-חצי את הוצאות הקבורה של המקרים הסוציאליים של העליה החדשה, זאת-אומרת, שהם יכסו את הוצאות הקבורה במקרים שמובאים מתים לקבורה במקום זר. התחלנו בסכומים קטנים. הגענו בשנה שעברה לסכום של 24,000 - אנו ומשרד הסעד חצי-חצי. אנו משלמים לחברות קדישא במקרים סוציאליים מחיר מינימלי, קבוע, של הוצאות הקבורה. הקושי בדבר, שפוזיציה זו אינה מופיעה בתקציב כפוזיציה מיוחדת, משרד הסעד מפגד בתשלום וכתוצאה מכך מפגרים גם אנו. היו לנו צרות עם חברת קדישא ומשום כך פנינו לממשלה בדרישה להקים ועדה בינמטרית אשר תדון בבעיית המקרים הסוציאליים, דרשנו שיינתן למשרד הסעד תקציב מיוחד כדי שיוכל לקבל עליו את האחריות. הצענו וועדה בימטרית, אשר בה משתתפים נציגי משרד הדתות, הסעד, המשפטים והבריאות, ועדה זו יטבה מספר ישיבות על-מנת למצוא מוצא לבעיה הסוציאלית במקומות הקטנים. לפי שעה חידשנו את ההסכם עם משרד הסעד לגבי המקומות הקטנים עד שיימצא פתרון לבעיה זו.

מאחר שתקציב המועצות הדתיות בנוי

על שלוש מקורות: א) הכנסות, ב) הקצבת רטויות מקומיות; ג) הקצבת משרד הדתות, קורה לפעמים, שאחד המקורות הללו הופך למקור אכזב בתקופה מסוימת, אי-אפשר לשלם את המסכורת בזמנה בשעה שקיים פיגור לגבי תשלום מסכורת עובדי המדינה - אז גם הרטויות המקומיות מסרבות לשלם את חלקן, דבר אשר גרם לפיגורים. אנו חושבים שאין לחלוח את ההקצבות. אחת בסניה, ופיגור בתשלום השליש אינו מחייב פיגור בתשלום השני-שלישים. משרד הדתות דואג עתה להסדר חדש בשטח זה.

עוד כמה מלים על פעולות המועצות הדתיות:

בין המועצות אשר עוסקת בהן המועצה הדתית אחד הסעיפים העיקריים הוא ענין הסתייגה. לא אתעכב עתה על בעיה זו ועל בעיות אחרות, אלא אקדים כמה רגעים לפעולות שהן בלתי רגילות; מקוואות ובתי-כנסת. בעיה זו היא בעיה מאד חשובה ונשאלת השאלה מהו תפקיד המועצות הדתיות ומשרד הדתות בשטח זה? במדינת-ישראל, כידוע לנו, אין הרבה בתי-כנסת ראויים לשטח. בכל המדינה ישנם כיום, לפי הערכתנו, כ-2600 בתי-תפילה יהודיים. מהם 1872 רשומים במשרד הדתות. בשנת 1953 נקבעו 493 בתי-כנסת יהודיים. אני אומר "נקבעו" ולא "נבנו", כי רוב בתי התפילה הם דירות שכורות, צריפים, בדרנים, פחונים. אין המדובר בבתי-כנסת קבועים וכל עוד בית-כנסת אינו בנוי במקום-אינו ראוי לשמו. בתי-תפילה אלה אינם מספקים אמילור בחלק קטן.

ברור, שבכל מקום ישוב חדש באה מיד הדרישה לבנות בית-כנסת ואז קובעים באהל, בצריף, בדירה וכדומה את מקום התפילה. ישנה פעילות רבה מצד הציבור לבנות בתי-כנסת. לא אייגע את חברי הוועדה בסטטיסטיקה, אע"פ זאת אולי במליאת הכנסת, כמה בונה הציבור בעצמו. אולי זה מגיע ל-90% הציבור עצמו אוסף כספים, קונה מגרש ובוונה. המועצות הדתיות עו זרות, אף הרשויות המקומיות, במקומות מסויימים, עוזרות, מטרד הדתות עוזר, אבל זאת רק עזרת-מה ובעיקר מטרת הציבור. מטרד הדתות משמש כיוזם עיקרי בעיקר במקומות ישוב חדשים שם הבעיה היא כפולה: (א) סיפוק בתי-תפילה שזוהי הבעיה הראשונה שיט לספקה ו-(ב) כל מה שהישוב טמפתח יותר ויותר מתחילה הדרישה לבנות בית-כנסת. עלי לציין, כי ישנם מקומות וחקים, בישובים דתיים, שעד היום אין להם בית-כנסת. למשל, קיבוץ דתי כסירת צבי, שהוא מרכז של קיבוצים דתיים, עדיין אין בו בית-כנסת. בית-הכנסת עומד עדיין בשלב של גמר, וישנאיים בעוד שנה בערך. ב"יבנה" רק עתה נבנה בית-הכנסת והוא בשלב של גמר. אין הסדובר בסתם בית-כנסת, בית-כנסת בארץ צריך להיות גם יפה ומבחינה זו ארצנו מפגרת אחר כל ארצות התפוצות צהן בתי-כנסת לתפארת. יהודים הסקיעו בתפוצות כספים רבים למטרה זו. נמסרה לי פעם סטטיסטיקה על-ידי איט פינססוים של הג'וינט על מה הוציאו יהודים את הכספים הציבוריים באחוז הגדול ביותר בתפוצות. הם הוציאו על בתי-כנסת גם על בתי-חולים וכדו'. ואילו בארץ-ישראל אין לנו עדיין מספר מסויימים של בתי-כנסת, שאוכל להגיד, שהם בנויים לתפארת. אולי בעיר תל-אביב ישנם שלושה ארבעה בתי-כנסת ראויים לשם; בחיפה רק עתה בונים את בית-הכנסת המרכזי אשר עמד 15 שנה ללא סיום בנייתו. בעיר כירוסטלים אין עדיין בית-כנסת אחד ראוי לשמו. בית-הכנסת "יטורון" הוא רק התחלה, הוא למעשה רק אולם הרצאות. מחוץ לו, אין בכל העיר - שבתי התפילה מלאים בה מפה אל פה - בית-כנסת אחד ראוי לשמו.

היו"ר נ. חת:
אני מודה לסגן סר הדתות, מר ורהפטיג, .
אני מבין שלא סיים עדיין את סקירתו,
עליו להבהיר עוד אי-אלו נקודות ביחס לנעשה בעדות האחרות, וכן תהיינה בוודאי עוד שאלות בנושא זה.

ה ו ח ל ט:

להטיל על יו"ר הוועדה, מר חת, לקבוע עם סגן סר הדתות את מועד המסן הסקירה.

ב. המשיך לדיון בהופעת העתון 999, לאור הצורך בקימוצים ובחטכון בפירסומי הממשלה.

היו"ר נ. חת:
רצוני להזכיר לחברי הוועדה, שההצעה עליה אנו דנים נקראה בכנסת בסם "ההופעת העתון 999 לאור הצורך בקימוצים וחטכון בפירסומי הממשלה". ההצעה הועלתה על-ידי חברת-הכנסת א. רוזיאל-נאור. מליאת הכנסת החליטה, בזמנו, להעביר את השאלה לדיון בוועדת הפנים. הוועדה שמעה באחת מיטיבותיה הקודמות את סקירת סר המטסרה. חבר-הכנסת ארם טען, שאינו יכול להמשיך את הדיון בשאלה זו מבלי לראות את הקורפוס דליקטי ואז נתבקס סר המטסרה להמציא לחברי הוועדה את העתון. חברי הוועדה קיבלו, אמנם, מספר טפסים של העתון, חוברת אחת ושתיים - יותר לא קיבלו.

אני מציע, כי סדר הדיון יהיה כזה, שהוועדה תסתדל לסיים היום את הוויכוח בשאלה זו על-מנת שלא נאלץ להטריח את סר המטסרה לתת הסברים פעם נוספת בענין זה.

סר המטסרה - ב.ט. שיטריט:
סאור שכל הבעיה הזאת התעוררה לאור הקימוצים בפירסומי הממשלה, הנני להודיע לחברי הוועדה, שהעתון 999 של מטסרת ישראל אינו מסתלם מתקציב הממשלה; אנו מטנים, כמו"כ, את סמו ליטורטי ישראל, כדי שלא יאמר: עתון ממסלתי. אם אתם מעוניינים שלא ידפיסוהו בדפוס ממסלתי - אנו מוכנים להדפיסו בבית-

זו.

דפוס פרטי רבזה לסיים את הבעיה. אני חושב, כי לאור האינפורמציה אשר מסרתי עתה אין מקום בכלל לדון בשאלה זו בוועדת כנסת.

היו"ר נ. חת:

מאחר שמליאת הכנסת העבירה לוועדת הפנים בעיה זו, איננו פטורים מלדון בזה ואנו חייבים תשובה על כך. עד כמה שזכור לי, היתה ביקורת לעצם תוכן העתון, דובר על הצד הפלילי שלו, על התמונת המגרות וכו'.

שר המטרה - ב.ט. שיטריט:

גם זה תוקן. הוחלט לצרף למערכת העתון שני הנסחים: אחד ממסרד החינוך; שאינני זוכר את שמו ברגע זה. שני, ממסרד הפנים מר ישעיהו. הם יסקחו על התמונות הבלתי מוסריות, כביכול, או על התמונות העלולות לגרום לכך שהאזרחים ילמדו מעטים אשר לא ייעשו.

ד. הכהן:

צדקה, ליעת, הגב' רזיאל-נאור בסעה שעוררה שאלה זו כשנראה היה לה שהעתון יוצא לאור על-ידי גוף ממסלתי, מוצא עליו תקציב ממסלתי וכו'. אולם, מאחר שהוברר לנו, שהעתון 999 הוא עתון פרופטיונלי, עתון של קבוצת אנשים, של שרות מסויים המפרסמים עתון בענין מקצועי - אינני יודע באיזה זכות רשאים חברי הכנסת להתערב בדבר? ואם מתערבים, מיוע מתערבים? מה מצאו פגם דווקא בעתון זה ולא בכל עתון של מוסד אחר, אם של "סולל בונה", של הצבא, עתון הרבנות וכו'. אדרבא, אם עוודו את השוטרים טבובה להוציא עתון, שהוא עתונם, מה זכות יש לי להתערב בעתונם? אני, כחבר כנסת, יכול להתערב בענין זה בגבולות מסויימים; אם זה עובר את המושגים המקובלים.

על-כן, אני מציע בתשובה למליאת הכנסת להדגיש, כי שאלה זו אינה שייכת לצ' לוועדת הפנים ולא לכנסת. אם העתון טוב או רע - זו שאלה אחרת, אף-על-פי שלדעתי העתון טוב מאד והולך ומשתפר.

א. כלפון:

אני מציע, לאור דברי שר המטרה עתה, כי הוועדה תחליט שאין מקום להמטך הדיון בשאלה זו בבחינת קימוצים וחסכון במירסומי הממסלה.

היו"ר נ. חת:

אני מתנגד להצעתו של חבר-הוועדה כלפון מטעם פשוט: הוועדה איננה יכולה להסתלק בהחלטה פורמלית בעניינים המועברים אליה על-ידי מליאת הכנסת. עלינו להכדיל בנקודה זו בין דברים המובאים לדיון בוועדה, ביזמת חברי הוועדה, בין דברים המועברים על-ידי הכנסת. בעניינים המועברים על-ידי מליאת הכנסת עלינו לקבל את האינפורמציה המדוייקת ולדון בהם. אני מצטער שאנו גאלצים להכדיך את טבוחת שר המטרה, אולם איננו יכולים להתחמק מהבעיה בצורה כזאת, יען כי אנו חייבים תשובה לכנסת.

אנו נתחיל בדיון ובטמע את חוות דעת

החברים.

א. כהן:

ברצוני להעיר הערה לסדר: אינני חושב, כי הצעת מר כלפון נכונה, באשר הוא הביא ארגומנמציה שהיא הבעת דעה לכל הענין. הוא קיבל את הסבר שר המטרה, קבע שאין מקום לקימוצים במירסומי ממסלה בטמח זה והציע לדחות הצעה זו. אני בהחלט מסכים עם דעת היו"ר לגופו של ענין שיש מקום לדיון בשאלה זו לאור דברי שר המטרה.

לעצם הענין: אני מצטער לומר, ואני אומר דברי, כידיד המטרה, לשר המטרה ואף לחבר-הוועדה הכהן, כי לא דייקו בדבריהם. גם אם ישונה שם העתון ל"שוטרי ישראל" אין זה נוטל מן האומי הרטמי של העתון הזה ותיוקו דברי ההוכחות בדברי שר המטרה. נאמר, כי שני משרדיה ממסלתיים מינו נציגיהם למערכת העתון (שהוא כביכול אינו עתון ממסלתי). נשאלת, אימזא, השאלה אם עורכי עתון זה עובדים זאת בטעות עבודתם במסרד?

אה אינם עושים זאת בשעות עבודתם, בוודאי עושים זאת בשעות עבודה
נומרות ומקבלים תקציב על כך.

הח אינם עובדים בשעות עבודתם,
חם דרשו אמנם תשלום ואנו לא התנגדנו

שר המטרה - ב.ט. שיטריח:

לזה.

עבודתם היא, אם כן, עבודה נוספת שלא כחוק.

א. כהן:

אסמח לקבל הוראה מצד ועדה הפנים של
הכנסת האומרת זאת, ואמטרום.

שר המטרה - ב.ט. שיטריח:

יתר על כן אציין, כי עתון זה ממומן

על-ידי השוטרים עצמם, ממשכורתם, מקרן הפנסיה שלהם וכו'.

אני מבין, שאם הכסף משתלם מקרנות שונות
של השוטרים זה משנה במידה מסויימת

א. כהן:

אח הוסיף העניין, אולם אינו פותר את השאלה בכללה, אלא מטאיר מקום, אדוני
השר, להמטך הביקורת על עתון המטרה בתור שכזה, על השוטרים והקצינים
ואנשי הממשלה העוסקים בכך. נשאר פתח ביקורת לגבי חכנו של העתון, לגבי
צורתו כעתון מצוייר, ואין דומה הדבר, כדברי חבר-הכנסת הכהן, לכל בטאון
אחר, כל בטאון ציבורי. הנהגתם בראש גלי ובגושפנקא פחות או יותר רשמית.
אינני כלל וכלל נגד הוצאת העתון, אלא אני מציע לשוטרים, לקציני המטרה,
לעשות צעד נוסף לניהוקו של העתון מהמטרה. מכל כספי הקרנות הקימו חברה
בע"מ, העבירו את המערכת למקום אחר על-מנת שלא תעשה המלאכה במשרדי המטרה,
במטרה הראשי, אלא בחדר פרטי ובשעות עבודה לא של המשרד - אז לא יהיה
כל מקום לביקורת בכנסת. את לא ייעשה הדבר, למרות העובדה שיטונה שם
העתון והוא יערך בגושפנקא של שוטרים, קציני מטרה גבוהים,
עובדי ממשלה וכו' - מביקורת ציבורית לא חמנו.

אני מציע הצעה פרטית, במסגרת ועדה זו,
לשוטרי ישראל, כי אין זה מחקבל על הדעת שמועד ממשלתי, רשמי, יעסוק במולו "ת"
לפי כל כימני המול"דח הפרטית, ואחר-כך ייכשל העתון יהיה זה כשלונם
של האחראים לכך בעיני הציבור.

לוועדה אני מציע: לשלול את הוצאת עתון
רשמי של משרד ממשלתי, ואם משרד ממשלתי רוצה בהוצאת עתון - יעמוד בפני
ביקורת ציבורית, יכול להיות שהכנסת תרצה לפקח על חכנו, תרצה לדעת
מי עורכו, להשתתף במינויו ולבקרו.

אני מצטער לומר שבדיון זה אנו עוסקים
בדקדוקי עניינות. אינני רואה כל רע, כל
פגם בכך שהמטרה מוציאה עתון זה. אני אומר זאת, למרות שאני מסכים
להצעתו של חבר-הכנסת איה ב. כהן, שעל-עכשיו העסקנו את הכנסת ואח הוועדה
עיסוק גדול בעניין קטן, קטן בתכלית. זה מעיד גם על כך שמי שיש לו קול
חזק בכנסת ובוועדות יכול להתריד את הכנסת והוועדה בעניין פעוט ולהזיז
הצדה עניינים חשובים אחרים, ובעניין זה איננו עושים כל מה שביכולתנו
לעשות על-מנת שהיא יתפוש את מקומו הראוי לו. אני חוזר ואומר, כי
אני מסכים להצעתו של חבר-הכנסת כהן משום שיש בה גם כדי לחלץ את כל
העניין, וביחוד מאותו המעגל שהזכיר בסוף דבריו: עתון כזה, אשר צריך להיות
גם מצוייר, יש בו חמונות, עלול להיכשל ובמקרה זה או אחר של אי נעימות
מוטב שיהיה חצי רשמי, או, אם אפשר לומר, פחות מחצי רשמי.

בהתאם לדברי שר המטרה, אני רואה שבדבריה
מסויימים חוקנו, הוחלף שם העתון, מונו מספקים מטעם משרד החינוך והתרבות,
מאידך, עתון זה הוא בבחינת חיל הנושא את עינינו. על-כן, אני, לאור הדברים
האלה, לאור הודעת שר המטרה, ואני מבקש אף מהשר שהוא, לאור הודעתו,
יקח גם כן לחשומת לבו את רוח הדבריה של חבר-הכנסת כהן - מבקש שאל
נדקדק דקדוקי עניינות ונסיים את הבירור בשאלה זו.

נשאלת, איפוא, השאלה אם העתון 999
הוא עתון של המטרה, עתון של המטרה
גם לאחר ששר המטרה הודיע על שינוי שמו לעתון "שומרי ישראל".

א. פרי:

זו.

כבר עמד על כך חברי הכנסת א. כהן, שעצם האינפורמציה אשר מסר כאן שר המשטרה, שלמערכת העתון ייוחסו נציגי שני משרדים ממסלתיים, עצם הדבר הזה עוד מוסיף על הרשמיות שבעתון, לא רק משרד המשטרה יהיה אחראי לכך, כי גם עורך שני משרדים נוספים.

העתון הוצא עד כה בדפוס ממסלתי.
אני לא שמעתי על כך, שבדפוס ממסלתי יודפסו דברי דפוס שאינם ממסלתיים, שאינם רשמית.

שר המשטרה - ב.ט. שיטריח: הה מקבלים כסף חמורת זאת.

א. פרי:
אני חושב, שאיננו צריכים לשחק במחבואים, או להכנות את הדברים, ואם הממשלה רוצה להוציא עתון רשמי - תגיד במפורש. אני קובע שהעתון הזה גם אם שמו ישונה - הוא עתון רשמי.

נשאלת, איפוא, שאלה אם הממשלה צריכה להוציא עתון רשמי ויש הבדל בין הוצאה זו ליחר ההוצאות. ידוע לי, כי למשטרה היה עתון, שהוצא על-ידה, ואיש לא חלק על רשות משרד המשטרה להוציא עתון זה. מדוע? כי זה היה עתון מקצועי, עתון פנימי של המשטרה, אשר בו נהגרה שאלות של המשרד, שאלות מקצועיות, פרופסיונליות של המשטרה. יר על חובות השומר, חובות המשטרה וכו'. איש לא חלק על כך ואיש לא יחלוק על כך אם פקידים ממסלתיים, מסוג זה או אחר, יוציאו עתון פרופסיונלי שלהם, להגנת ענייניהם המקצועיים. לו היה העתון נושא אופי כזה - לא הייתי מתערב בכך, אולם זה עתון בעל אופי אחר, וצדק חברי הכנסת כהן שאמר, כי העתון אינו מוצא רק לשוטרים, אלא נמצא למכירה פומבית. זה עתון אשר בא להדריך את הציבור, את דעת הקהל, ולא רק את השוטרים. לא עיינתי בו במידה מספיקה, קבלתי רק גליון אחד, אולם אני מתנגד לכך, משום שיש בו סימנים ראשוניים לכך שהוא בא לחנך את דעת הקהל בכיוון מחוייב והממשלה, לפי הנוהג הקיים, אינה רשאית לסעול בצנורות אלה, יש בידה צנורות אחרים, צנורות פרוחה בגלי האמר וכו'.

אני מתנגד להוצאת עתון 999 של המשטרה, ואם נקבל זאת, הרי יוכל כל אחד להוציא מחר עתון יומי ממסלתי. אני לא שמעתי, וראיתי ילה שאנו מדברים עליהן יופיע עתון כזה, אשר יכול בנקל להיחפץ לעתון פוליטי, ויש בעתון זה סימנים ראשוניים לכך, זאת אומרה שהשאלה היא לא רק שאלה חקציבית, אלא גם שאלה תוליטית מבחינה זו אני שולל את הוצאת העתון 999 ואינני חושב שיש להסוות זאת בשינוי שם וכדומה. הכלל צריך להיות ברור: משרד המשטרה, ולוח משרד אחר, אינו מוציא עתון ארו מספק עליו באורה זו אחרת, אם במישרין אם בעקיפין. אם שוטרים רוצים להוציא עתון מקצועי - יוציאו. אם המשטרה רוצה להוציא עתון לאנשי המשטרה - תוציא, אולם אל תוציא עתון לציבור, וזה אופיו של עתון זה, אשר אני שולל שלילה גמורה את הוצאתו ואני מציע לוועדה לקבל החלטה על כך.

מ. חזני:
אני סבור, שאילו ידעה הכנסת בשעת הדיון על ההצעה לסדר-היום, את תכנו של העתון, את תנאי הוצאתו, לא היתה מעבירה את הענין לדיון בוועדה ומורידה זאת פעל סדר-היום. יתכן מאד שגם מציע ההצעה לא ידעה את המצב וסבורה היתה שזה עתון רשמי, עתון מצוייר, של משטרה ישראל, לאחר שהוועדה יודעת את המצב אני סבור שיש לסיים את הפרשה, ולסכם, שבתנאים הקיימים אין דופי בענין זה.

אני חמה על הקצף לגבי עתון זה דווקא. ישנם פירוטומי ממסלה רבים, פירוטומי צבא ואחרים, בהם אין כל דופי עתון "במחנה", עתון צבאי עם תמונות ורפורטזות - נמבר בהוצאת העיר, לאזרחים ולחטיילים. כן עתון "עלומים" - עתון חינוכי לנוער. אמנם, יש דברים פגומים ולא אחת אני מריץ מכתבים לשר הבתחון. מוצא גם עתון בשם "לעולה", מוצאים עתונים על-ידי משרד החינוך והתרבות, כל מיני פירוטומים פריודיים, שבו עיים וחדשניים. משרד הפנים מוציא פירוטומים על בעיות מוניציפליות, ובמשך כל הזמן לא עורר אף אחד את השאלה לגבי משרד הפנים, למשרד החינוך פירוטומים קבועים על חינוך מוזיקלי, על חינוך תרומ גן, וחינוך אחר. הגן, כל ריני בעיות מקצועיות וחינוכיות, שאין לחלוק עליהן - כאן אין פוצה פול, מה נתפסו לשאלה זו של עתון המשטרה בלבד, אח כך הדברים, נעמיד את הבעיה בלילה, נאמור על כל משרדי המשטרה פירוטומים בדרך זו.

אולם, מה מצאו מחול בעתון 999, עתון העוסק בבעיות מקצועיות של חקמור
מכויים על עובדי ממשלה, עתון, אשר הוא לפי שעה די רציני, יתכן וייכשל
מה ושה - זאת צריך למנוע. הנה שמענו שנוסחו עוד שני עורכים אחראיים,
מה הסגה בכך, להימך, הלואי ומול"יה אחריה היו רוצים לקבל את העריכה
והפיקוח של משרד החינוך ומשרד הפנים. אם בא חוג זה של עובדי המשרתה,
עובדי המדינה ומקבל על עצמו פיקוח של מוסד ממשלתי, אשר ישגיח על
חוכנו של העתון, למה זה מוחלף אני עוד סבין את המענה שעתון זה לא
יירפס בדמות ממשלתי - אם כי מוסדות אחריה עושים זאת. שר המשרתה
אמר שהדבר עולה יותר ביוקר והח מוכנים להחליף את ביח-הדמוס - אני מאיע
כי ייעשה הדבר.

אני חוזר ומאיע, לאור הנאמר, כי
הוודעה חסכמ, כי בתנאים הקיימים אין יותר דומי בענין זה.

היו"ר נ. חת:

קודם כל ברצוני להביע לשר המשרתה
את הרגשתי המשותפת למצבו בענין אשר
אולי היה ראוי לשבח - על-מל פנים לא להבקע גינוי על מעולה חרבותיה אשר
נעשית על-ידי פיקודיו.

בהתאם לדברי חברי הוועדה, נדמה לי,
כי נחגלגלה לנו הזכות למחור בעיה עקרונית: אם יש מקום בכלל לפירסומי
ממשלה מחוג זה. אשר לעתון 999, הודיע שר המשרתה, שהוצאות העתון אינן
משלמות מתקציב ממשלתי. אני מוכן בנקודה זו לקבל מאת משרד המשרתה דו"ח
כספי ולתת גושפנקא על כך. אולם, איננו יכולים סתם להתחמק מבעיה זו
אלא לאחר שנברר את הדבר ונאשר את המעון אישור, על-מנת להביא את הדבריה
למליאת הכנסת.

ברצוני לשאול את חברי הוועדה שאלה פרוצדורלי ח,
אשר החשובה עליה יכולה להיות חיונית או שלילית. לאור הוויכוח כאן,
נחגלגלה השאלה אם יש מקום לכך שאנו נדון במובן כללי בפירסומי הממשלה.
לדעתי, נחגלגלה לנו זכות לחוות דעה בבעיה עקרונית מאד, והייתי חומך
בכך שוועדה הפנים, בהזדמנות זאת, תדון גם בשאלה הכללית ובחוכה בשאלת
העתון 999. אני מצטרף לכל המחייבים בשאלה העקרונית אולם שולל את
התערבות ומימול משרדי הממשלה, ובענין זה, אני חומך בדברי חבר-הכנסת כהן:
"אם משרד ממשלתי מוציא פירסומים שונים ישנן הזדמנויות שונות
לפגמים, יכולה להיות גם השפעה פוליטית ממוימת, כפי שאמר חבר-הכנסת,
סרי. לאור כל הדבריה האלה נראה לי, שהממשלה, משרדי הממשלה, אינם אריכים
להוציא עתון כזה. פרט אולי לפירסומים מקצועיים גרידא."

אני חוזר ואומר, כי יש לוועדה אפשרות
להתחמק בנקודה זו בחשובה פורמלית, אולם לדעתי נחגלגלה לנו זכות
למחור שאלה עקרונית, בעיה שכדאי, לדעתי, לדון בה.

מ. חזני:

אני מאיע, כי הוועדה תקבל את נוסח המיכום
הבא: ועדת הפנים סבורה שיתכן ויש צורך
לדון באופן כללי על פירסומים של משרדי ממשלה שונים, המוצאים גם
למכירה לציבור. ברם, בתנאים הקיימים, ומה גם כשמחבר שאלו משרד
המשרתה אחראי לעתון "999", אינו נושא בתקציב הוצאותו ואינו נוחן לו
את שמו - אין ועדת הפנים רואה כל דומי בהוצאת העתון "999" על-ידי
שוטרי ישראל.

ע. אסף:

אינני רואה להתחמק בדרך פורמלית, אמנם
אנו חייבים לתת קודם-כל חשובה לשאלה
קורנקרטיח אשר הועברה לנו על-ידי הכנסת - אין זה מונע כי בעקבות הצעה
זו נציע גם הצעה כללית.

אשר לשאלה הקורנקרטיח של עתון 999, אני
מצטרף לדעת חברי הוועדה מ. חזני, לי. ישעיהו ואחרים, ולא אחזור על
דבריהם. גם ביחס לעובדה שהממשלה החילה על שני משרדים לשלוח את באלי-כוחם,
והעתון נענה לכך - יש בזה חיוב, גם אם נשית העבודה במשרד אין בכך
מחול.

אשר לשאלה הכללית ביחס לפירסומי
ממשלה, אני מחכים שהוועדה תדון בה, ואני חושב, כי מחמכותה של הוועדה
לדון אף בשאלות שונות, גם מחוץ אינציאטיבה שלה, ואגב ענין זה לתת חוות

זו.

רעתה לכנסת. לדעתי, הממשלה, שהיא הנהלת המדינה, אשר נבנית על כספי המדינה צריכה לתת לאזרחיה בדרכיה שונות, לא רק בדרך הפורמלית שהממשלה אחראית לגבי הכנסת, כי אם צריכה לדאוג ליצירת קשר מחאים עם האזרח, לחפש דרכים שונות להפברה ולאיןפורמציה במידה הרחבה ביותר. זה, לדעתי, אחד התנאים העקריים לפעולה תקינה של שלטון המשטר דמוקרטי.

שמעתי, להפתעתי, שחברי הכנסת סרי אינו חולק על כך שהרדיו יכול לשמש אחד הצנורות לדרכי החברה לממשלה, הרדיו אמנם מכסיר חשב, אולם לא כל אחד מאזין לרדיו, ולא כל אחד סנוי לכך בשעות מסוימות. אני חושב, שאחת מדרכי החברה היא דרך הדפוס ואינני רואה בכך כל פסול. יתכן, שבאופן מעשי לא תעלה שאלה כזו, אבל לשלול באופן עקרוני סירסומי ממשלה לשמחים מסוימים, שמתי פעולה הדורשים הסברה רחבה ואיןפורמציה רחבה לציבור - זה בלתי אפשרי.

ועוד, כל הדחליל המאיים עלינו בענין פוליטי - אינני נבהל מכך, כי מה אינו פוליטי במדינה, גם הממשלה נבחרת על ידי ציבור שהוא פוליטי, ועל-כן אין בעיה כזאת במציאות.

הינו"ר נ. חת:
אבקש את פליחת חברי הכנסת אסף, על אשר אפשרו באמצע דבריו, אני מציע, מאחר שאנו עומדים בעודם מספר תעיהם להפסיק את הוויכוח ולשר המטרה יש בנודאי מספר מלים כתגובה לדברי חברי הוועדה, שנשמע עתה אותו ונמשיך בנקודה שחברי הכנסת אסף הפסיק בה בישיבה הבאה.

שר המטרה - ב. ט. שטרית:
ראשי-הכל אני מודה לחברי הוועדה, וליו"ר הוועדה בחוכם, אשר הבינו לרוח בדבר ההמרה הזו בשעה שלמעשה הכנסת וחברי וועדת הפנים בכלל זה היו צריכים לטבח את המטרה אשר מקדישה מזמנה היקר ומחפנה להדרכת השומר בדרך זו. עלי לציין שהוטרדתי בענין זה יותר מאשר הוטרדתי בפעולה מטרתית שהיא בניגוד לחוק.

לעצם הענין: אני אקדם בברכה כל החלטה של ועדה הפנים שזהו סירסום ממשלתי אשר צריך להתכנסו מחקטיב הממשלה, ברצון רב ובשמחה נקבל תולפת תקציבית, אולם לא הכנסת ולא הוועדה נחבטו על-ידי הטשטרה לעשות זאת, אטמה כמו"כ לקבל את החלטת הוועדה שאין להתזיק שני סקירי ממשלה במערכת העתון - אני יכול להגיד לכם, שזה רק מכביד עלינו - ונכתוב להם, כי לאור החלטת ועדת הפנים של הכנסת איננו יכולים לקבלם. אולם, אני מנית, כי הוועדה לא תחליט על כך מפני שאנו עסינו לפנינו מסורת-הדין, בנקודה זו.

חברי הכנסת כהן דיבר ביחס לזמן בו עומק השומר בעריכת התומר. אדוני הנכבד, השומר אינו עובד לפי המוסגים המקובלים בשעות העבודה, הוא עובד ביום ובליילה ואיננו בא לבקש מרוחה בעד שעות נוספות. כשהשומר עושה עבודה של 12 שעות אין אף אחד בא להגוע זכותו, אשר לזמנו של הקצין - הרי זאת עבודתו: להדריך שומר, אם בכתב או בהרצאה, מה ההבדל אם הקצין מתייחד במשרדו כותב מאמר, אשר מדריך את השומר כך הליחי אף אני עושה, ואין זה בזבוז זמן. כאשר כותב קצין מטרה מאמר בעתון המטרה, אשר מדריך את השומר ואת הציבור בשאלת סביעת אצבעות, בשאלת רדיפה אתר מסתנניה, בשאלת התנועה בדחובות, האם יקרא לזה חברי הכנסת כהן ביטול זמן? אני חושב, שיש לברך על-כך, יש לברך על כל יזמה מצד שומר ומצד קצין מטרה להדריך אנשי מטרה וגם את הציבור, ברצוני לומר, כי התפיסה אשר אחם נחפסים לה, שהשומר עושה, כביכול, את עבודתו על-חשבון המטרה - כל זה מראה עד כמה לא עמדתם על הבעיה.

כן עורר חברי הכנסת כהן את שאלת מקורות הכספים להוצאת העתון. למטרה יש קרן אשר מפעם לפעם מכסה את הגרעון גם בשאלה זו אנו הולכים לקראת החבסות עצמית. נשאלת, אימיה, השאלה אם גם בשעה שמתליטה המטרה לקנות כלי מפורט, או מתליטה להעניק פרס לשומר וכו', דן בזה מישהו, מבקר את זה מישהו - איזה חביעה יש לכם בשאלה זו? אם, למשל, היו למטרה הכנסות בדרכים שונות, לדוגמא: שומר עזר לאיש נכבד, סמוך לחשכה, בחיקון מכוניתו, או שעזר לו והזעיק מכונאי אשר תיקן את המכונית, והנה ביום אחד הגיע למטרה שיק תרומה - איזה עסק יש למדינה בזה? דוגמא אחרת: שומר נקנס ביום מסכורת - בהתאם לחוק - על חוקי משמעת,

זו.

קנס זה עובר לקרן המשמרה, אשר מיועדת לשרת את השומר במועדוני ספורט, וכך וגם בעניני חרבות אחריות. אני מתנגד בכל חוקף לדעה שהוטמעה כאן, כי משרדי ממסלה לא יוציאו פירוטמים להדרכת הציבור ולהדרכת הסקידים עצמם, ביחס להרכב המשרד ועבודתו. אין הסקידים אריכים לקבל ידיעות אלו ממקורות קלוקלים, הם חייבים לקבל זאת מכלי ראשון - ואז התקציב הוא תקציב ממסלתי, הכנסת רשאית לדון בכך ויש לה כל הסמכויות לזה, היא רשאית לשלול פירוטמים מהויימים ואני מתנגד לזה. לא אכנס עתה לעובדי הקורה לגבי פירוטמים ממסלתיים בכלל, המדובר הוא בעתון המשמרה, ואין לשלול את הוטמעה העתון. הייתי בארצות רבות באירופה, בכל מקום שבאתי מצאתי עתונים משמרתיים, הפרפקט של גימליה הגיש לי מערכת שלמה של עתון משמרתית והוא עדיין ממשיך לשלוח כל חודש. אנו לומדים הרבה מתוך עתונים משמרתיים, וגם מעתוננו אנו. לומדים השומרים, לומד הציבור ואנו בוודאי רוצים להדריך גם את הקהל, זאת חובתי כשר המשמרה להסביר בדרכים שונות, הן ברדיו, הן בקולנוע, הן בדפוס, מה זה משמרה, האם אני צריך לקבל רשות לכך? האם אני צריך לקבל גושפנקא לכך? אין בכך כל עורלה. וגם מבחינה פוליטית - החבורה נתונה לצנזורה בהתאם לחוק הצנזורה, היא נתונה לביקורת שני משרדים ממסלתיים: משרד החינוך ומשרד הפנים - האם אין זה ערובה מספיקה ובמיוחד מבחינה זו? צדק בשאלה זו גם חברי הכנסת אסף: כל דבר במדינתנו הוא פוליטי, אין דבר שאין לו גוון פוליטי, אולם אנו משתדלים עד כמה שאפשר לצמצם בענין זה.

במיכוח, אני מציע לוועדת הפנים שלא תעסוק בדקדוקי עניוה, כפי שהגדיר חברי הוועדה ישעיהו, לאור האינפורמציה שמסרתי בראשית דברי.

היו"ר נ. חת: הייתי מבקש משר המשמרה להמציא לאוועדה את הכנסות והוצאות העתון במספרים.

שר המשמרה - ב.ש. שימרי: אני חושב שאם אני, כשר המשמרה, אומר שהדבר אינו עולה לממסלה חברי הוועדה יכולים להיות סמוכים ובטוחים שבדברי אמת.

היו"ר נ. חת: הוועדה ממשיך את הדיון בשאלה זו בישיבה הבאה. הישיבה סגורה.

הישיבה ננעלה בשעה 11:00.